Voorstel aan college en raad

Nummer:	02430000196661
Datum:	30 oktober 2024
Opsteller:	R.H. Speijer
Portefeuillehouder:	Wethouder E.H.R. Enklaar
Onderwerp:	Opslag, overslag en transport huishoudelijk restafval en GFT

Het college van B&W besluit:
1. de opslag, overslag en transport van huishoudelijk afval en GFT met ingang van 1 januari 2025 over te dragen aan Afvalsturing Friesland en hiervoor een overeenkomst aan te gaan;
2. De gemeenteraad voor te stellen om in de eerstvolgende vergadering dit besluit te bekrachtigen en in te stemmen met het overdragen van de opslag, overslag en transport van huishoudelijk afval en GFT aan Afvalsturing Friesland met ingang van 1 januari 2025.

Inleiding
Sinds 2018 verzorgt Weco-Trans V.O.F. de op-overslag en het transport van huishoudelijk restafval en GFT voor de gemeenten Putten, Ermelo, Nunspeet en Harderwijk, onder coördinatie van de gemeente Oldebroek als gastheergemeente. Destijds werd een scherp geprijsde overeenkomst afgesloten door Weco-Trans, gebaseerd op de verwachting van meerwerk. Dit meerwerk bleef echter uit, en de oplopende kosten door inflatie, zoals hogere brandstof- en energiekosten, hebben de financiële situatie van Weco-Trans onder druk gezet.

Om de samenwerking voort te zetten, is in samenspraak met een externe aanbestedingsjurist gezocht naar mogelijkheden binnen het contract om de tarieven te verhogen. Aanvankelijk is er binnen de juridische grenzen een tariefsverhoging doorgevoerd, maar bij een tweede verzoek bleek verdere aanpassing niet mogelijk.

Op 20 september 2024 heeft Weco-Trans formeel aangegeven geen gebruik te willen maken van de verlengingsoptie in de overeenkomst, waardoor het contract op 31 december 2024 eindigt. Dit besluit maakt het noodzakelijk om per 1 januari 2025 een nieuwe organisatie aan te wijzen voor de opslag, overslag en het transport van afval

Het niet (op tijd) ingericht hebben van een opslag, overslag en transport van huishoudelijk restafval en GFT is geen optie, omdat Harderwijk en de andere gemeenten geen gebruik maken van een ‘afzetbakkensysteem’. Voor het huidige systeem is het vereist dat het huishoudelijk afval en GFT losgestort wordt bij de op-overslag, waarna het afval per vrachtwagen gevuld wordt om naar de verwerker getransporteerd te worden. Het is ook geen optie om voor 1 januari een ‘afzetbakkensyteem’ te implementeren. Daarvoor dienen alle vrachtauto’s aangepast te worden en dienen er afzetbakken aangeschaft te worden. Dit is een compleet andere systematiek dan hetgeen nu gehanteerd wordt.

Kader
Het juridisch kader wordt gevormd door:

A. de Wet milieubeheer (artikel 10.21 Wm en verder).
B. de Verordening Fysieke Leefomgeving, waarin de Afvalstoffenverordening 2006 per 1 januari jongstleden is opgegaan.
C. de Aanbestedingswet 2012.
D. De Gemeentewet

Alternatieven
Het enige alternatief is het uitzetten van een Europese aanbesteding in de private markt. Een Europese aanbesteding neemt 6 tot 12 maanden in beslag. Aangezien er op 1 januari 2025 een nieuwe uitvoerende organisatie moet zijn, is dit geen optie. Daarnaast blijkt dat de private markt steeds minder geïnteresseerd is in huishoudelijke afvalinzameling en aanverwante diensten. Zoals op en overslag en transport. Het aandeel van marktpartijen in de op-overslag en transport is gedaald van 21% in 2010 naar een verwachte 15% in 2025 Dit is bij de afweging van dit alternatief relevant, omdat het risico groot is dat bij een eventuele aanbesteding de marktwerking zeer beperkt zal zijn, zoals ook bleek bij het inbestedingsdossier van de afvalinzameling.

Beoogd effect
Het tijdig aanwijzen van een transporteur, zodat het ingezamelde huishoudelijk restafval en GFT vanuit de inzameling naar een op- en overslag locatie kan worden gebracht. Zodat het vanaf deze locatie met ingang van 1 januari 2025 getransporteerd kan worden naar de afvalverwerkers.

Argumenten
1. Gelet op de urgentie is uitvoering door Afvalsturing Friesland de enige realistische optie voor de op-overslag en het transport van huishoudelijk afval per 1 januari 2025. Afvalsturing Friesland voldoet aan de vereisten voor inbesteding en beschikt over de benodigde vergunningen. Daarbij verzorgt Afvalsturing Friesland de afvalverwerking voor de gemeenten Putten, Ermelo, Nunspeet en Harderwijk. Door ons aandeelhouderschap hebben wij directe zeggenschap en controle. Dit draagt bij aan stabiliteit en langdurige samenwerking. Afvalsturing Friesland heeft bovendien toegezegd de op- en overslagactiviteiten op korte termijn te kunnen overnemen, waarmee continuïteit van dienstverlening per 1 januari 2025 gewaarborgd is.

De duur van het te sluiten contract is voor onbepaalde tijd. Als de gemeente of gemeenten in de toekomst besluiten om geen op- en overslag en transportactiviteiten meer af te nemen, dan is dat mogelijk. Daarbij moet dan wel rekening worden gehouden met desintegratiekosten. Mits er kosten gemaakt zijn door Afvalsturing Friesland die nog niet afgeschreven zijn.

Afvalsturing Friesland sluit contracten met onderaannemers af voor een bepaalde tijd, bijvoorbeeld voor een periode van 3 tot 5 jaar. Hierdoor is Afvalsturing Friesland niet voor onbepaalde tijd gebonden aan deze onderaannemers. Tegelijkertijd biedt dit de vier gemeenten tijd om te bepalen hoe zij de permanente invulling van de op- en overslag en het transport willen organiseren.

2. Om de uitvoering tijdig in te regelen, moet de gemeente Harderwijk voor 1 december 2024 een besluit nemen. Daarna kan Afvalsturing Friesland aan de slag. Gelet op de urgentie en tijdsdruk is het voorstel dat het college op 25 november 2024 het besluit neemt en dat de gemeenteraad dit besluit achteraf bekrachtigd. De gemeenteraad is door middel van een raadsinformatiebrief en een toelichting door de wethouder tijdens de commissie Stad en Omgeving op 21 november 2024 geïnformeerd. Met de Griffier is het bestuurlijk proces afgestemd.

Omgevingswet
N.v.t.

Financiën
De nieuwe tarieven voor op-overslag en transport zullen naar verwachting hoger uitvallen bij de nieuwe partij, ongeacht of dit Afvalsturing Friesland is of een andere private partij. Echter, de tarieven van Afvalsturing Friesland zullen lager zijn dan die van de private partij. Net als bij de inzameling zijn de tarieven van Afvalsturing Friesland gebaseerd op de werkelijke kostprijs, een risico-opslag en overhead. Hierdoor zijn de tarieven van Afvalsturing Friesland gunstiger dan de benchmarkcijfers van de private markt.

Op dit moment kan nog geen inzage worden gegeven in de nieuwe tarieven voor op-overslag en transport, omdat Afvalsturing Friesland formeel nog geen mandaat heeft om overeenkomsten met onderaannemers te sluiten Er is sprake van een financieel risico, omdat nog niet bekend is of de werkzaamheden kunnen worden uitgevoerd binnen de beschikbare budgetten voor de tariefberekening van de afvalstoffenheffing. Wij verwachten de gemeenteraad uiterlijk eind februari te kunnen informeren over de financiële consequenties.

De financiële consequenties zullen volgens de reguliere werkwijze in de eerstvolgende Tussenrapportage (Turap) worden verwerkt.

Duurzaamheid
De op-overslagactiviteiten zullen geen merkbaar ander effect hebben op de circulariteit van de afval en grondstofstromen dan de huidige private partij al bereikt heeft.

Communicatie
Communicatie richting inwoners is niet nodig, omdat de wijze van afvalinzameling niet wijzigt op grond van dit besluit.

Uitvoering
Na het besluit om de op-overslag en het transport van huishoudelijk restafval en GFT onder te brengen bij Afvalsturing Friesland, zal Afvalsturing Friesland de overeenkomst “Logistiek Afval Gemeente” opstellen. Deze overeenkomst zal worden ondertekend door de gemeenten (Putten, Ermelo, Nunspeet en Harderwijk) Vervolgens zal Afvalsturing Friesland de benodigde operationele processen en werkzaamheden inrichten en uitvoeren

Evaluatie
De uitvoering en financiële impact van het besluit worden gemonitord en aan de gemeenteraad gerapporteerd, conform de gemeentelijke verantwoordingsplicht**.**